

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinin İslahiye-Gölbaşı Güzergâhındaki Fay Hattı Boyunca Yer Alan Şehirlerde Bulunan Zemin Yapılarında Yol Açtığı Şev Kayması, Sıvılaşma, Yanal Yayılma vb Olayların Tespitine Yönelik Keşif Çalışması

Prof. Dr. Selim Altun

Ege Üniversitesi

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen 7.6 ve 7.7 büyüklüklerindeki iki büyük deprem ülkemizde ve hatta Suriye'de geniş bir coğrafyayı etkileyerek 10'dan fazla il merkezinde ve ilçelerinde çok miktarda binanın yıkılmasına ve çok sayıda can kaybına neden olmuştur. Bu depremler ölçülebilir dönemde yaşanan en büyük deprem felaketlerinden birisi olmuştur. Aynı yörede ve art arda meydana gelen depremlerin gerek üst yapılar ve gerekse zemin yapıları üzerinde çok yıkıcı ve hasar verici etkileri olmuştur.

Bu keşif çalışmasının temel amacı depremlerinin özellikle Adıyaman şehrinin ilçesi olan Gölbaşı'nda yaşanan zemin kaynaklı çok sayıdaki hasarın incelenmesi ve hasara neden olan mekanizmaların tespit edilmeye çalışılmasıdır. İlçede meydana gelen sıvılaşma ve kısa süreli taşıma gücü kaybına bağlı oturma ve yan yatmaların çok yaygın bir şekilde gerçekleştiği bilgisi bu keşif çalışmasının temel motivasyonunu oluşturmuştur. Öte yanda fay güzergahı boyunca yer alan Pazarcık, Türkoğlu, Nurdağı ve İslahiye şehirlerindeki hasarlı binalar incelenecek, hasar mekanizmaları belirlenmeye çalışılacak ve var ise hasar ile yapı-zemin etkileşimi arasındaki bağlantı tespit edilmeye çalışılacaktır. Özellikle alüvyon zemin ortamlarında yer alan yerleşimlerde yerel zemin-hasar ilişkisine yönelik saha incelemeleri yapılacaktır.

Öte yandan fay hattı güzergahı üzerinde bulunan zemin yapılarında (karayolu, demir yolu, şev yapıları, istinat yapıları vb.) depremlerin yol açtığı yol açtığı şev kayması, sıvılaşma, yanal yayılma ve taşıma gücü kaybı gibi yıkım ve hasara neden olan etkilerin tespiti ve ilk keşif çalışmasının yapılması hedeflenmektedir. Ortaya çıkan bu hasarların henüz herhangi bir değişikliğe uğramadan tespit edilmesi ve belgelenmesi önemlidir. Bu nedenle depremin hasarlarının izlerinin silinmeye başlamadan yöreye gidilmesi ve bu tespit çalışmalarının gerçekleştirilmesi gelecekteki detaylı çalışmalara ve analizlere ışık tutması bakımından hayatidir.

Bütün bu keşif ve tespit çalışmaları en az 10 ili kapsayacak geniş bir araştırma grubunun birlikteliğinde oluşturulan bir ekip çalışmasının parçası olacaktır. Ekip olarak hazırlanacak ilk keşif raporunun seçilen yörelere yönelik keşif ve tespit çalışmalarını kapsamaktadır.